

Nr 81.

Godkänd av första kammaren den 17 december 1940.

Godkänd av andra kammaren den 17 december 1940.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl.
Maj:ts proposition angående anslag till skifferolje-
verk.*

(Andra särskilda utskottets utlåtande nr 59.)

Till Konungen.

I propositionen nr 63 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden, föreslagit riksdagen att till Teckning av aktier i Svenska skifferoljeaktiebolaget å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 under kapitalbudgeten, fonden för statens aktier, anvisa ett reservationsanslag av 15,000,000 kronor.

I rådande situation anser riksdagen det vara en angelägenhet av största vikt, att åtgärder skyndsamt vidtagas för att genom inhemsk tillverkning söka i möjligaste mån trygga landets försörjning med flytande bränsle. Från denna synpunkt finner riksdagen det av Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget om uppförande av ett nytt skifferoljeverk vara att hälsa med tillfredsställelse.

Av propositionen framgår, att det nya skifferoljeverket är avsett att förläggas till Närke, där landets mest oljerika skiffertillgångar finnas, samt att för oljans utvinning skall — åtminstone vid den första utbyggnadsetapp, som det nu föreslagna oljeverket representerar — tillämpas samma metod, som kommit till användning vid oljeverket å Kinnekulle. Huruvida vid de ytterligare verk, som senare kunna komma till utförande, samma eller annan metod skall användas, anser departementschefen böra bliva beroende av erfarenheten, icke minst av den försöksverksamhet, som bedrivs av 1940 års skifferoljesakkunniga och förutsättes skola fortgå med största skyndsamhet.

Enligt riksdagens mening hade det varit av värde, om till belysning av förlägningsfrågan utredning förebragts rörande äganderättsförhållandena beträffande den mark, som ifrågasatts skola förvärvas för ändamålet, rörande möjligheterna att där erhålla för oljeutvinningen erforderligt vatten samt rörande bostadstillgången å var och en av de alternativt tilltänkta förlägningsorterna. Spörsmålet om oskadliggörandet eller nyttiggörandet av de

svavgaser, som uppkomma vid oljeutvinningen, är också en fråga, som synes riksdagen böra närmare undersökas, senast i samband med det nya oljeverkets uppförande. Då emellertid riksdagen förutsätter, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på dessa spörsmål, har riksdagen, som funnit angeläget att ärendets vidare handläggning icke fördröjes, ansett sig böra med nu gjorda erinringar godtaga Kungl. Maj:ts förslag i avseende å förlägningsfrågan.

Vad departementschefen anfört rörande den tillverkningsmetod, som bör komma till användning vid det nya skifferoljeverket, har icke givit riksdagen anledning till erinran. Riksdagen medgiver emellertid, att Kungl. Maj:t må föreskriva användandet av annan metod, därest så visar sig lämpligt. Riksdagen vill samtidigt understryka önskvärdheten av att den försöksverksamhet, som bedrivs av 1940 års skifferoljesakkunniga, slutföres snarast möjligt.

I syfte att få anläggningens driftresultat så ekonomiskt lönande som möjligt finner sig riksdagen böra betona vikten av att frågan om biprodukternas tillvaratagande och utnyttjande i fortsättningen ägnas ett ingående studium. Självfallet förtjänar jämväl frågan om ytterligare förädling av den utvunna oljan att i samma syfte tagas under närmare övervägande.

I propositionen har vidare föreslagits, att det nya skifferoljeverket skulle handhavas av ett för ändamålet bildat statligt bolag, benämnt Svenska skifferoljeaktiebolaget. Departementschefen har även berört frågan om gemensam ledning för detta företag och Kinnekulleverket, ehuru densammas lösning skjutits på framtiden. Spörsmålet anses emellertid av departementschefen vara värt att närmare övervägas. Riksdagen, som utgår från att denna fråga, så snart lämpligen kan ske, bringas till en lösning, vill i anslutning härtill allenast understryka sitt i skrivelsen nr 45 gjorda uttalande, att det synes både naturligt och önskvärt, att staten i en eller annan form samordnar de krafter, som arbeta på ett nyttiggörande av landets skifferoljetillgångar. Självfallet böra vid anordnande av en gemensam ledning för de båda företagen garantier i möjligaste mån skapas för att flottans behov av flytande bränsle blir vederbörligen beaktat, samtidigt som ledningen tillförsäkras största möjliga sakkunskap.

Det av Kungl. Maj:t för teckning av aktier i det nya bolaget äskade beloppet, 15,000,000 kronor, har riksdagen ansett sig böra godtaga.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen såsom kapitalinvestering i fonden för statens aktier till *Teckning av aktier i Svenska skifferoljeaktiebolaget* å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 anvisat ett reservationsanslag av 15,000,000 kronor.

Stockholm den 17 december 1940.

Med undersätlig vörndnad.